

Altstadt Rotterdam

Advies: positief, buiten budget

- ▶ Geadviseerd subsidiebedrag: € 50.000,-
- ▶ Gevraagd subsidiebedrag: € 240.000,-

Samenvatting van de aanvraag

“Wij zijn Altstadt Ensemble: een Rotterdams toneelcollectief en het huisgezelschap van toneelbroedplaats ‘Altstadt Rotterdam’. Wij bedenken, creëren, produceren en spelen toneelvoorstellingen, waarbij de tekst en de toneelspelers altijd het uitgangspunt zijn. Dit doen wij met een combinatie van ambitieuze jonge toneelspelers én collega’s die al decennialang toonaangevend zijn in ons vak. We vormen een bonte mix van toneelprofessionals. Uiteenlopend in leeftijd, gender, nationaliteit en culturele achtergrond. Samen schudden wij de toneelwereld op met een gers, rauw, Rotterdams geluid.

Geïnspireerd door taalkunstenaars, dichters, liedteksten en (toneel)literatuur van over de hele wereld maken we voorstellingen waarin wordt blootgelegd hoe de mens in elkaar steekt en telkens weer tegen dezelfde beperkingen, pijnen, angsten, gevaren en verlangens aanloopt. Waar of wanneer ook ter wereld. Zo gaan wij in een gepolariseerde wereld vastberaden op zoek naar datgene wat ons verbindt.

Wij nemen verantwoordelijkheid voor de artistieke kwaliteit en impact van onze voorstellingen, maar ook voor de innovatie van ons vakgebied, voor onze relatie met de stad en een toekomstbestendig Rotterdams cultuurlandschap.

Daarom zijn wij kartrekker en initiatiefnemer van toneelbroedplaats ‘Altstadt Rotterdam’, gelegen op de grens van Historisch Delfshaven en Bospolder Tussendijken. Daar hanteren wij een radicaal open deuren beleid: er is plaats voor buurtbewoners, amateurtoneelspelers, toneelschoolstudenten en toneelprofessionals. Door alles onder één dak te brengen zijn ontmoetingen onontkoombaar en werken we samenwerkingen in de hand.

Onze kernwaarden - innovatief, eigenzinnig, vakbekwaam, interconnectief en inclusief - zijn de motor achter onze projecten. Deze lopen uiteen van nieuw toneelwerk tot talentontwikkeling, wijkprojecten en cross-over samenwerkingen. Hiermee brengen we onze artistieke visie tot leven en versterken we onze band met Rotterdam en onze wijk in het bijzonder.

Onze tweeledige missie is:

- 1. Toneelvoorstellingen maken die grote, universele thema’s terugbrengen naar de menselijke maat. Toegankelijk, relevant en bereikbaar voor bewoners én bezoekers van Rotterdam.*
- 2. Een stevige bijdrage leveren aan de Rotterdamse toneelcultuur middels een inclusief, modern, relevant toneelhuis dat midden tussen de mensen staat - gebouwd voor een duurzame toekomst.*

In de periode 2025-2028 worden wij een spraakmakende aanwezigheid in Rotterdam door een breed publiek te bereiken met een scala aan opzienbarende toneelvoorstellingen.

We blijven nieuwsgierig en streven naar samenwerkingen met andere Rotterdamse organisaties. Tegelijkertijd ontwikkelen, verduurzamen en bestendigen we onze organisatie. We verdiepen onze band met de lokale gemeenschap en onze directe burens, waardoor we onze wortels in de wijk verstevigen. Tot slot zetten we de eerste stappen naar het internationale circuit vanuit ons motto: geworteld in Rotterdam, gericht op de wereld.

Onze plannen zijn even ambitieus als haalbaar. Wij doen wat we beloven en leveren kwaliteit. Altstadt Rotterdam wordt ondersteund door inkomsten uit fondsenwervende activiteiten (zoals horeca en verhuur). Met structurele steun van de gemeente Rotterdam komt dit geheel stevig op vier poten te staan.

We zien uit naar uw antwoord!”

Artistieke en inhoudelijke kwaliteit

De commissie beoordeelt de artistiek-inhoudelijke kwaliteit als voldoende. Altstadt Ensemble is het toneelcollectief van de broedplaats Altstadt Rotterdam en richt zich op teksttoneel. Het vakmanschap van het gezelschap komt tot uiting in de keuze voor teksttoneel en de combinatie van jonge theatermakers met ervaren collega's. Zoals de aanvrager zelf schrijft over het ambacht: "Alle betrokken toneelspelers zijn geschoold in het werken met verschillende soorten teksten, stijlen en vormen van woordkunst en voordracht. Van Vondel tot Derek Otte. We zijn bekwaam in taal, tekstbehandeling, spraak en ritme. Ook zijn de toneelspelers in staat om te transformeren met hun hele fysiek en zijn zij onderlegd in mime/fysiek spel." De commissie waardeert de bevoegenheid van de aanvrager.

Met sterke regisseurs, ambachtelijk en uitbundig spel, eigenzinnig toneelbeeldontwerp en de rauwheid van het thuispand maakt het gezelschap producties die goed ontvangen worden. De zeggingskracht ligt ook deels in het Rotterdamse karakter van zowel het gezelschap als de plek waar het is gevestigd. "De Rotterdamse identiteit drukt ook een grote stempel op ons werk. Omschrijvingen als 'direct, no-nonsense en van een rauwe schoonheid' zijn zowel op de stad als op ons werk toepasbaar," in de woorden van de aanvrager.

Welke visie op teksttoneel daaronder ligt, wordt in de plannen echter niet expliciet gemaakt. Dat vindt de commissie een gemis. De oorspronkelijkheid schuilt vooral in de bereidheid van Altstadt om zelf de handen uit de mouwen te steken om een visie te verwezenlijken van toneelschool, gezelschap en podium in één gebouw. Met lef maakt de aanvrager gebruik van de organisaties en groepen die daarop af komen. Wel lijkt de hoeveelheid plannen te zwaar voor de huidige organisatie. Dit vraagt veel goodwill van de eigen mensen en inzet van de samenwerkingspartners.

Waarde voor de stad, de bewoner en de discipline

De commissie beoordeelt de waarde voor de stad, haar bewoners en de discipline als voldoende. Altstadt Ensemble noemt enkele samenwerkingsplannen met culturele

partners, waaronder Toneelgroep Jan Vos en O. Festival, en er zijn verkennende gesprekken met TENT Rotterdam. Niet alle samenwerkingen zijn voldoende concreet. De instelling heeft een sterke band met de Toneelschool Rotterdam en verzorgt via hen ook cursus- en theateraanbod voor volwassenen in eigen huis. De aanvrager legt banden met Cultuur Concreet en de wijk via Kunst in de Klas en door de Wijkjury naar Rotterdam te halen. De aanvrager neemt deel aan het nieuwe initiatief New Deal voor Cultuur 'Exchange & Engage!' voor de ontwikkeling en zichtbaarheid van de sector via uitwisseling en een biënnale.

Buiten de eigen voorstellingen programmeert Altstadt de komende jaren ongeveer vijftien externe producties per seizoen in de eigen theaterzaal. "We richten ons hierbij op spannende teksttoneelstukken die Rotterdam (cq. de randstad, cq. Nederland) anders niet bereiken. Er is speciale aandacht voor internationale of meertalige programmering uit het internationale theaterfestival / kleine zalen circuit. Dit aanbod bestaat niet meer in Rotterdam, daar willen we graag verandering in brengen," schrijft de aanvrager over deze manier van interconnectiviteit bevorderen. Het eigen huis omvat naast de zaal ook drie repetitiestudio's die verhuurd worden en horeca, een theaterfoyer en een toneelbibliotheek / vergaderruimte waarvan ook anderen gebruik kunnen maken.

Altstadt Ensemble noemt zich innovatief op artistiek vlak, door de wijze waarop het gezelschap teksttoneel benadert, teksten bewerkt en de enscenering ontwikkelt. Een verdere uitwerking ontbreekt om de commissie hierin inzicht te geven. De zaal waar de aanvrager werkt en speelt vraagt zeker creativiteit, maar de commissie had graag gelezen in welk opzicht de aanpak vernieuwend is. De commissie is benieuwd naar het voornemen om te werken met nieuwe makers; "Ieder seizoen doen we een experimenteel project met een nieuwe maker met een vers idee en minimaal 25 procent van de speelplaatsen is gereserveerd voor nieuw toneeltalent. Ruimte voor innovatie en innovatieve ideeën is ingebouwd in onze werkwijze." Maar het wordt niet duidelijk hoe de makers geselecteerd worden en wat onder experiment wordt verstaan.

Getuige de aanvraag beseft Altstadt dat aandacht voor inclusie noodzakelijk is. In de producties werkt het gezelschap met een diversiteit aan spelers en bewerkt het oude en nieuwe teksten, waarbij aandacht is voor inclusievraagstukken en de gevoeligheden die in deze tijd leven. Met een geplande voorstelling als 'De Kolk' richt het gezelschap zich meer op de bewoners van de eigen wijk. Van een diversiteit aan identiteiten is het gezelschap zich wel bewust, maar uit de plannen blijkt geen specifieke inzet hoe deze in het programma te integreren. De aanvrager geeft aan een diversiteit en inclusie scan te gaan doen op gebied van personeel, interne en externe communicatie en programmering. Ook wil zij de kennis op dit onderwerp vergroten in samenwerking met expertisecentrum diversiteitsbeleid ECHO, Unity in Diversity Rotterdam, Art 1 en Colored Collective. Er wordt meer budget toegewezen voor fysieke toegankelijkheid van het gebouw. De instelling past gereduceerde ticketprijzen toe op basis van postcodegebied en biedt gratis entreekaarten aan met Cultuur Concreet.

In het marketingplan wordt de diversiteit van het publiek genoemd, maar voornamelijk op basis van leeftijd en gender. Het marketingplan is helder, maar weinig verrassend. De koppeling tussen voorstellingen en marketing mist in het plan. De doelgroepen, waaronder lichtere doelgroepen, zijn beperkt beschreven. De bijdrage aan spreiding is voldoende dankzij de vestiging in Delfshaven.

Zakelijke kwaliteit

De commissie beoordeelt de zakelijke kwaliteit als voldoende. Altstadt Ensemble is een nog jonge organisatie, opgericht in november 2020. In 2022 werd een negatief resultaat behaald, waarbij rekening moet worden gehouden met het feit dat de instelling nog in opbouw was en dat er in 2022 nog sprake van een coronajaar. Eind 2022 is er sprake van een negatief eigen vermogen. De liquiditeitspositie en vermogenspositie waren eind 2022 onvoldoende. Er waren geen financiële buffers aanwezig voor het opvangen van tegenvallers. Er loopt een lening voor de verbouwing. De financiële uitgangssituatie is daarmee zwak.

Altstadt Rotterdam betaalt haar personeel volgens de cao Toneel en Dans en streeft er zo veel mogelijk naar om ook zzp'ers te betalen naar de richtlijnen van deze cao. Het gemiddelde jaarsalaris bedraagt in de meerjarenbegroting € 48.700,- per fte en het gemiddelde uurtarief voor zzp'ers € 62,68. Daarmee voldoet de organisatie vermoedelijk aan de fair pay vereisten. De aanvrager past de Fair Practice Code naast eerlijke vergoeding toe op gebied van sociale veiligheid en ontwikkeling. Over transparante bedrijfsvoering worden geen uitspraken gedaan in de aanvraag. Binnen het artistieke proces worden verantwoordelijkheden gedeeld en worden conventionele hiërarchische structuren bewust doorbroken. De organisatie is zich ervan bewust dat er te veel werk is voor het aantal medewerkers en wil hieraan werken, maar de plannen zijn desondanks omvangrijk en ambitieus. Dat verhoudt zich moeizaam tot de fair practice principes. De reflectie op de Governance Code Cultuur voldoet.

De financiële bedrijfsvoering is voldoende. De verbinding tussen het meerjarenbeleidsplan en de meerjarenbegroting is helder. In de meerjarenbegroting rekent de aanvrager op een groei van de directe inkomsten, waaronder een significante stijging in recette-inkomsten van € 17.000,- (2022) naar € 169.400,-. De commissie vindt het risicovol uit te gaan van 75 procent zaalbezetting voor een redelijk nieuw gezelschap. De ambitie van het aantal bezoekers en bijbehorende recette hangt ook af van het tijdig voltooiën van de uitbreiding van de zaalcapaciteit. Dit wordt pas begin van cultuurplan duidelijk. De verwachting van de Fonds Podiumkunsten podiumsubsidie voor € 90.000,- is te hoog ingezet.

De begroting lijkt solide, met een mix van inkomstenbronnen, investeringen in educatie en talentontwikkeling, en aandacht voor marketing en inzet op fondsenwerving. De commissie vindt het echter van cruciaal belang om de realisatie van de gestelde doelen nauwlettend te volgen en waar nodig aanpassingen te doen om een gezonde financiële situatie en duurzame groei te waarborgen.

De lasten stijgen van € 531.000,- naar € 865.000,-. Het verschil van € 334.000,- wordt overbrugd door een aanvraag voor Cultuurplansubsidie van € 240.000,- en door inspanningen die Altstadt Ensemble wil verrichten om cofinanciering te vinden. Met geraamd € 138.000,- aan bijdragen private middelen lijkt Altstadt Ensemble de kansen om fondsen en sponsoring te werven voldoende te benutten. De inspanningen zijn overtuigend. Altstadt Ensemble is voor circa 43 procent afhankelijk van subsidies. De continuïteit en kwaliteit van de financieringsmix zijn voldoende.

Hoewel Altstadt Ensemble eind 2022 over onvoldoende financiële buffers beschikte, acht de commissie de ambitieuze en ondernemende organisatie in staat om dit in de begrotingsperiode 2025-2028 positief te laten worden. Er is daarmee financieel gezien naar verwachting sprake van voldoende continuïteit voor de komende jaren.

Geadviseerd bedrag

De commissie adviseert een subsidiebedrag van € 50.000,-. Dit is gebaseerd op eenmalige subsidie uit 2022 vermeerderd met indexatie en een toeslag voor kleinere instellingen.